Ціна примірника 25 сотиків.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Народня Справа

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

Ч. 42 (107) Львів, неділя 12. жовтня 1930. Рік III.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — Чекові конта: 408.687 і 154.130 — — Телефон 57—90

НАРОДЕ УКРАЇНСЬКИЙ!

Під таким наголовком видали українські партії, що утворили виборчий бльок, відозву до Українського Народу. В цій гарній відозві пишуть м. и. так:

„Ми свідомі того, що домагання заступників українського населення у польських законодатних палатах є нехтовані і легковажені. Дотеперішня наша важка боротьба навчила нас, що Українському Народові не поможе ніхто, тільки його власна сила. Отже беремо участь у нових виборах тому, що ці вибори мають стати мірою і покажчиком нашої сили і мають дати нове українське представництво, яке стане речником Твоїх прав і висловником Твоїх змагань перед цілим світом. Це представництво мусить опертися на Твоїх, Народе Український, голосах, і в Твоїх масових голосах та Твоїй трівкій організованости мусить найти доказ Твоєї непохитної волі здобути всі свої справедливі національні і соціяльні права.

Тому зблоковані українські національні і демократичні партії, не порушуючи своїх окремих ідеольогічно-програмових завдань, закликають усіх українських селян, робітників та інтелігентів, усі кляси і верстви Українського Народу до голосування за списком Українського і Білоруського ВИБОРЧОГО БЛЬОКУ, що має на увазі спільну мету всіх нас Українців без огляду на партії, кляси і віроісповідання.

Могутнім голосом маєш Ти, Народе Український, засвідчити при цих виборах своє змагання до ВОЛІ, та свою любов до прадідної ЗЕМЛІ і до національної КУЛЬТУРИ. За нашим БЛЬОКОМ стоять усі українські і білоруські народні маси. Проти цього БЛЬОКУ виступають лише польські партії, комуністи, сельроби, всякі їх прислужники та національні перевертні.“

(Тут кілька речень відозви були сконфісковані в инших газетах, тому їх не можемо містити).

—o—

Вибухла бомба в „Центросоюзі“

Минулого четверга по 10-ій годині вечером вибухла бомба, підложена злочинною рукою в камениці „Центросоюза“ (Центрального Союза Українських Кооператив) у Львові, при вул. Зіморовича 20. В наслідок вибуху зруйновані три кімнати в партері, де містилися маґазини Центросоюзу. Слідство ще не виказало злочинця, але польські ґазети і тут фантазують, що нібито бомба була в Центросоюзі схована! Так, начеби Українці подурілі і самі себе руйнували. Це останнє знищення такої поважної української установи вражає всіх нас до глибини душі. Воно повинно також зробити обережними всі наші установи, бо злочинна рука чигає на наше знищення.

Нема доказів вини

В суботу 4. жовтня випущено на волю решту тих, що були арештовані під замітом якоїбудь участи в нападі на почтовий віз під Бібркою. (Арештованих під тим замітом було разом з Головінським 16 людий, — їх усіх до тепер уже випустили, а Юл. Головінського — як пишемо на иншім місці — застрілив поліцай, коли той — як зізнає поліцай — пробував утікати.

В Тернополі випустили на волю професора ґімназії, Івана Галущинського. Також з инших околиць дістаємо відомости, що богато арештованих по переслуханню випустили на волю.

—o—

Хтось підпалює українське добро.

Минулого четверга в ночі невідомі злочинці підпалили забудовання на Горі Сокіл коло Підлютого (власність Митрополита), де таборували літом українські пластуни.

Таксамо підпалив хтось бараки в митрополичих добрах в Галичі.

—o—

Дальші підпали?

Польські ґазети вичисляють дальші пожежі стирт і стайнів по деяких фільварках і твердять, що то дальші підпали.

Рівночасно доносять про пожежі українських господарств і також запевнюють, що то підпалюють — Українці. Та ні в однім випадку не доносять, що хтось десь зловив Українця на горячім вчинку підпалу.

—o—

Хочете чи нехочете, Ваші будинки мусять бути обезпечені на повну вартість. Якщо їх добровільно не обезпечите в 1/3 части в Т-ві взаїмн. обезпечень „Дністер“, то ПЗУВ примусово стягне від Вас премію і від цеї 1/3 части, отже разом від цілої обезпеченої вартости будинків. Тому сповніть цей народній обовязок і бодай 1/3 часть премії заплатіть в Тві взаїмн. обезп. „Дністер“.

Депутація у воєводи

Минулого тижня був у львівського воєводи голова партії Укр. Нац. Демокр. Обєднання Др. Дм. Левицький, а пізнійше Митрополит Шептицький з епископом Бучком. Говорили про останні ревізії й експедиції в краю.

—o—

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 20 9.1930

Sąd okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 39 czasopisma pt. „Narodnia Sprawa“ z daty Lwów dnia 21 9 1930 r. do Sygn. VI. I. Pr. 165/30 na posiedzeniu niejawnem wdniu 20 września 1930r po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 27 VIII 1930 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma „Narodnia Sprawa“ Nr. 39 z daty Lwów dnia 21 września 1930 r. zawierającego 1) w artykule pt „Kriwawa nedila“ w ustępie od słów „Policja“ do słów „bomb“ znamiona występku z § 300 uk zarządzic znieszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego.

Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. durk z 17/12 1862 Dzpp Nr 6 ex 1863 tj zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych.

Uzasadnienie:

Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej ustępuw ma na celu fałszywemi przedstawiniami podniecić do nienawiści przeciw organom policyjnym, który zajmowały się zlikwidowaniem zajść ulizcnych dnia 14 września 1930 r. w Warszawie co odpowiada znamionom występu z § 300 uk.

Według §§ 487, 488, 489 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność:
Підпис нечиткий.

Поліція застрілила Юліяна Головінського.

Ми писали, що минулого тижня арештували у Львові Юліяна Головінського, якого підозрівали, що він був командантом «Укр. Військової Організації» і що зробив плян нападу на почтовий віз під Бібркою. 30. вересня привезли Головінського до Бібрки на місце нападу для якоїсь конфронтації. Польські ґазети пишуть, що як два поліцаї відводили Головінського до Бібрки, він ударив одного з них і пробував утікати. Тоді поліцаї почали стріляти за утікаючим. З вісьмох стрілів один був смертельний. Поцілений в голову Головінський згинув на місці. (Юл. Головінський мав 36 літ. За українсько-польської війни був командантом Бриґади).

Похоронили його в Бібрці 2. жовтня в присутности осироченої жінки і двоїх дітий та брата.

—о—

Ревізії, арештовання й експедиції.

Минулого тижня продовжалися ревізії по селах. Арештовано богато людий з між селян та інтеліґенції, в тім і кількох священиків, але більшість арештованих зараз по переслуханню випустили, бо не доказали їм нічого каригідного.

Всякі докладніщі описи побуту поліції і війська по селах, поміщувані в українських газетах, конфіскує цензура, тому тих описів містити не можемо. Будуть вони розглянені щойно перед судом, бо богато людий вносить скарги до суду.

—о—

Дальші арештовання б. послів.

Минулого тижня арештували в Тернополі б. послів: о. пралата Л. Куницького, Д-ра Барана і Д-ра Ладику.

Арештовані також б. посол о. д-р Пелліх з Радехова і д-р М. Західний з Бережан.

—о—

Розмова з Митрополитом Шептицьким

В днях 30. вересня й 1. та 2. жовтня був Митрополит Андрей Шептицький у Варшаві й говорив про теперішні події з міністром Складковским, з віцепремієром полк. Беком (що є заступником Пілсудского) та з бувшим премієром Славеком.

По повороті Митрополита Андрея з Варшави вислали українські часописи одного редактора, щоби засягнув відомостий про розмови Владики з міністрами, бо те, що про ті розмови писали польські ґазети, показалося неточним і неправдивим.

Переповідаємо розмову Митрополита з редактором так, як вона подана в «Ділі» з 7. X. 1930. ч. 222:

Митрополит сказав редакторови, що докладно не може повторити всеї розмови з міністрами, бо урядові ґазети писали, що ті розмови є урядовою тайною, отже і Митрополит не може їх подрібно переказувати.

(Тут частину розмови сконфіскували в «Ділі»)

«Урядове становище в справі підпалів таке, що за них несе відповідальність українське громадянство, а в тім і духовенство, що не виступило рішучо проти підпалів і саботажів.

Отже це є, як бачите, становище зовсім протилежне до мого. У розмовах я підкреслював, що ні українське громадянство, ні зокрема греко-католицьке духовенство не може нести відповідальности за обговорювані вчинки невідомих, законспірованих і в значній частині, здається, провокаційних елементів. Греко-католицьке духовенство не може нести за це відповідальности тим більше, що воно зі самозрозумілих, наскрізь засадничих причин все було і є проти підпалів та саботажів. Греко-католицький Епископат не міг навіть видати ніякого пастирського листа проти підпалів, бо цим бувби потвердив, що українське населення фактично їх допускається, а це не відповідає дійсности.

(Тут частину розмови сконфіскували в «Ділі»)

«Всі, з ким я говорив, заявляли мені, що пацифікаційні відділи мали переводити ревізії та виловлювати підпалячів, коли ж допускаються при тім надужить, то за це будуть притягнені до відповідальности. Уряд—казали мені — не має заміру і далекий від того, щоби нищити українців, щоби боротись з українською національною культурою та підривати український національно-культурний дорібок. Завданням уряду — підкреслювали в розмові— є виключно тільки забезпечити спокій і порядок у Сх. Галичині.

— Яке загальне враження Ексцеленції з відбутих розмов? — запитав редактор.

— Загальне враження радше добре, бо мені сказано, що надужиття будуть припинені, а при тім підкреслено, що експедиції є тільки за собом до припинення підпалів, а не ціллю нищити українців та боротись з українською культурою і культур[illegible] здобутками українського [illegible]

—о—

В[illegible]сять масові скарги

Селяни і установи, які потерпіли при останніх ревізіях матеріяльні шкоди, вносять проти тих, що накоїли ту шкоду, скарги до суду. Також ті особи, що були побиті, вносять скарги до суду на тих, що їх били.

Таке доходжування своїх прав забезпечує горожанам Польщі Конституція, арт. 95, 98 і 121.

Треба лиш точно затямити та записати собі числа постерунків, їх приналежність до воєвідства (на рамені ч. 8. львівське, ч. 9. тернопільське, ч. 10. станиславівське), назвище комісаря чи військового відділу та його команданта. Дальше точно затямити собі свідків доконаних шкід чи фізичних терпінь і зараз по вчинку покликати людей, які оцінилиби шкоду та в суді під присягою моглиби це ствердити.

Передовсім на Повітові Союзи Кооператив, філії «Просвіти» та на інтелігентів спадає обовязок, зберегти всі дані, які уможливилиби доходити шкоди єдино доступною правною дорогою. Тяжко побиті повинні дати оглянути себе лікареви, який ствердивби ушкодження тіла. Не опускаймо рук, але берімся за правну самооборону! Суди судять усіх безсторонно.

—о—

За границею.

Др. Василь Панейко, що був за української влади державним секретарем заграничних справ і українським делеґатом на мирову конференцію, а тепер живе в Парижі, вислав до урядів всіх західноевропейських держав і великих газет докладний опис теперішних подій в Галичині та подав їх політичні причини.

—о—

ТРЕТЯ УКРАЇНСЬКА ПАРТІЯ
приступила до бльоку.

Довідуємося з радістю, що до виборчого бльоку крім партій Укр. Нац.-Дем. Обєднання і Соц. Радикальної приступила до бльоку і партія Українських Соц. Демократів (голова Др. Лев Ганкевич, а секретар Іван Квасниця). Крім того до цего бльоку вступили дві білоруські національні партії: Білоруська Християнська Демократія і Білоруський Селянський Союз. Таким чином всі свідомі Українці і братя Білорусини підуть до виборів одною лавою.

—о—

ПОБИЛИ НАШИХ СВЯЩЕНИКІВ

Побили греко-католицьких священиків: о. Евгена Мандзія з Боратковець, о. Мих. Блозовського, катехита з Підгаєць і о. В. Головінського з Доброполя.

—о—

ЗАМАХ НА МІСТ?

Недавно побудували на Черемоші новий міст, довгий на 308 мтр. Польські ґазети пишуть, що нібито хтось облив був міст нафтою, але до підпалу не дійшло.

Читання з історії України 87

Народня месть у Київі. Гетьман рушає з Чигирина і лучиться з ханом. (Червень 1649).

Ми сказали в попереднім числі, як то на зазив Хмельницького все, що жило, рушило до козаків: старі й молоді, усякі стани. Того, хто відтягався від походу, висмівали. По селах остали тільки старі діди й баби та діти і жіноцтво. А бували й такі діди, що наймали наймита й замісць себе посилали його на війну, говорячи: Я не можу послужити Україні, то найму когось, аби за мене послужив. А такі наймити потім так визначалися в бою, що й отаманами ставали, а діди радувалися, що дали Україні хоробрих заступників.

Хмельницький ділив тих усіх новобранців на полки, після округів, з яких люди приходили, і ті полки мали назви тих міст і місточок, в яких була управа полку. Приміром був полк: київський, брацлавський, винницький, уманський і инші. Полками командували полковники. Полки ділилися на сотні, а ті сотні також брали свої назви від місточок або й від тих сіл, з яких у сотні було найбільше людий. Деяке село давало само цілу сотню вояків, або й більше. Сотні ділилися на курені (по двайцять до трийцять люда) під командою курінних отаманів.

Найвища команда армії Хмельницького звалася «Генеральна військова канцелярія» (Штаб). В тій головний команді був гетьман, обозний (начальник артилерії і таборових будівель), осавул (прибічник—адютант), ґенеральний писар (державний секретар), ґенеральний хорунжий (що носив головну хоругов). Кождий полк мав свою полкову канцелярію й полкову старшину (полкові обозні, осавули, писарі, судії і хорунжі), — а також були сотенні канцелярії з сотенними обозними, осавалами, писарями, судіями й хорунжими.

Ту всю старшину козаки вибирали самі, а затверджував гетьман. Козацтво не означало вже окремого стану — щось посередного між селянством і шляхтою, — але означало цілий український нарід.

До козаків приставало тоді богато селян і з Галичини аж по Галич і Надвірну, вони втікали з під польської влади за Збруч і гуртувалися в брацлавськім і могилівськім полку. Таким чином всі землі, заселені тоді українським народом висилали своїх синів до козацького війська. (Були полки й з далекого Полісся, Холмщини й Підляшша).

З названих тодішних полковників записані до нині в історії такі: Вороненко, Мороз або Морозенко (в Корсуні), Кулак, Павлюк, Кривоносенко, Нечай (брацлавський) і Гоголь (могилівський, де були Галичани), Лобода, Небаба, Бурлай, Шумейко, Тиша. Бували полки, що мали по десять і більше сотень, а сотні мали по 200 і більше люда.

Коли Хмельницький орґанізував і муштрував та вчив воєнної штуки тих, що ще не служили в війську, то старші козаки воювали вже проти польсько-литовського війська на Білій Русі і на Волині. Старі козаки запорожці були звичайно й отаманами селянських загонів, що на власну руку билися з польськими відділами, що надходили з Польщі. В Київі було спокійно, доки там стерегла решти поляків і жидів та козацька варта, що її настановив гетьман в березні 1649 р. Але як стало видно, що поляки на Волині вже бються і перемиря зірване, тоді з дооколичних сіл рушили селяни на Київ, обрали собі отаманом київського теслю, Полегонького, й почали добивати решту жидів і польської шляхти. Не було їм ратунку тепер, бо й тим українським міщанам, що по сусідству ховали в себе чужинців, загрозив Полегонький смертю. Всіх повбивали або потопили в Дніпрі за три дні, а вратувалася тільки горстка тих, що сховалися по українських монастирях. Від того часу польська віра і нація в Київі перестала старшувати над Українцями.

В червні 1649 р. Хмельницький вирушив з головними силами з Чигирина і йшов поволи на схід, а по дорозі що хвиля приставали до нього нові загони. На Чорнім Шляху за Животовом зєднався з ним Хан Іслям-Ґірей з татарським військом.

(Дальше буде).

ЩО В СВІТІ ЧУВАТИ?

З України

є відомости, що селяни засіяли заледво трету частину піль, призначених під озимий засів. Таксамо комуни (спільні господарства) засіяли тільки третину, бо не вистарчило насіння ні робітників до засіву.

В богатьох селах України (а так само й на Московщині) селяни нападають на комуністичних аґітаторів та урядовців і вбивають їх. За це більшовики вже богато люда розстріляли.

Недавно вислідили більшовицькі власти на Україні тайну українську організацію, що мала за ціль саботажами підривати більшовицькі сили на Україні.

Богато людий арештували.

В Москві

розстріляли недавно 46 люда, самих Москалів, яким нібито доказали, що вони шкодили більшовикам. В Лєнінграді розстріляли 17 православних священиків. Взагалі цего року чрезвичайка (ДПУ) розстріляла около 600 люда, з того в місяці вересні розстріляли 100 люда. Та цего Сталінові ще за мало і він хоче на місце теперішнього начальника чрезвичайки (Менжиньского) дати якогось свого приятеля, бо тому не вірить.

На чрезвичайку обурений тепер навіть відомий більшовицький ґенерал кавалерії, Буденний. Він якось заявив, що чрезвичайка тільки шкодить більшовицькій владі, бо розстрілює невинних людий.

Більшовицькі ґазети пишуть, що в пляні розбудови фабрик і инших державних заведень, який начеркнено на 5 літ («пятилітка») мусіла влада поробити деякі зміни і де-що з того пляну счеркнути, бо показалося, що нема гроший ні сил на те, аби зробити за 5 літ те все, що плянували.

Як живеться народови під більшовиками, видно з того випадку: Недавно до Польщі прийшов з України поїзд з транспортом риби. Коли ту рибу розпакували, то в одним вагоні побачили великий напис крейдою: «Вам рибу посилаєм, самі з голоду вмираєм!» Таксамо в транспорті дерева, який прийшов до Фінляндії, найшли картку, писану по українськи. На тій картці просить хтось, щоби оголосити світови, як марно гине нарід, який примусово рубає те дерево в лісах Росії.

В Нюйорку

виявив тепер один більшовицький урядовець, який не хоче вертати до Москви, що більшовики використовують свої посольства й консуляти для пропаґанди комунізму й для шпіонажі. На підставі зізнань того урядовця американці арештували кількох Москалів з більшовицького «Бюра Торговлі» в Нюйорку.

В Парижі

були комуністичні демонстрації. Прийшло до бійки з поліцією. 17 поліціянтів і богато демонстрантів ранених.

Німеччина

дістає тепер в Америці 100 міліонів долярів позички. Це зажурило деякі польські ґазети й вони пишуть, чому то Польща не може так легко дістати другої позички в Америці — і за головну причину подають незгоду уряду з соймом.

Голова німецької партії «ґітлерівців», Ґітлер, заявив недавно, що його партія ніколи не згодиться на сплачування відшкодовань згідно з пляном американця Юнґа і що буде доходити зміни німецьких границь.

Чехословацький президент Масарик

сказав у розмові з одним віденським редактором, що дві справи загрожують тепер мирови в Европі, а то: 1) польський коридор (до моря) і 2) Мадярщина. Масарик чув від богатьох Німців, що ніколи не згодяться на такі границі, як є. Цей вислів Масарика наробив великого шуму між польськими політиками, кажуть, що Масарик не повинен був так говорити, бо Німеччину вважають Поляки однаковим ворогом для Польщі й Чехословаччини.

В Польщі

знаємо, що є. Про вибори ходять далі всякі чутки, а як приготовляють наш нарід до виборів, це бачимо.

Деякі бувші посли, що сидять у військовій вязниці в Берестю, вже зложили уповажнення своїм адвокатам. Адвокати запротестували проти держання цивільних людий в військовій тюрмі й домагаються, аби тих людий перевезли до цивільних вязниць. Що з того буде далі, годі вгадати.

Про те, що діється тепер в Галичині, деякі польські ґазети пишуть з задоволенням, бо вони тохотіли і все звалювали вину за вчинки невідомих одиниць на українські леґальні установи, товариства і на весь український нарід. Але трапляються й між польськими ґазетами такі, що інакше дивляться на ту справу. Примір ом краківська польська ґазета «Час» пише, що ні те, що тепер є по селах Галичини, ні заміри спольонізувати Українців, не будуть мати бажаного успіху, а успіх буде мати — на думку «Часу» — справедливійше відношення до українського народу і до його домагань.

Те, що пишуть про теперішність українські ґазети, часто конфіскують, лише рідко коли вийде ціло подібна стаття, яку читаємо в «Новій Зорі» ч. 75 під наголовком «Слово до польського громадянства». В цій статі м. и. написано:

«Що майно польських, а в останніх днях вже й жидівських, більших земельних власників в нашім краю паде жертвою вогню, це правда. Але хтож підкладає той огонь? Сам львівський воєвода п. Наконечніков-Клюковский на пресовій конференції сказав, що 50 проц. підпалів се не саботажі, а щось інше. Що саме? Це вже доповіла польська преса, яка вже кількома наворотами писала про спекуляції на обезпечення, спекуляції, що мають місце не тільки в нашім краю, але і в корінній Польщі. А других 50 проц.? На якій підставі приписується їх УВО? Чи зловлено на горячім вчинку хоч-аб одного з підпалячів та доказано йому приналежність до УВО?»

Далі запитується, чи все українське населення — навіть в тім випадку, якби половина підпалів була ділом УВО, — може відповідати за вчинки невідомої підпольної орґанізації, на яку не може мати впливу — і пише далі:

«Чи де в законом правлених державах карають загал за злочини одиниць? Чи де карають навіть безсумнівних злочинців (навіть убийників!) без переведення судової розправи і без судового вироку?

«Та польське громадянство й польські урядові чинники за недоказані вчинки УВО і за вчинки спекулянтів карають мирне українське населення краю. Карають без доказання вини і дуже важко. Карають як збірну громаду й індивідуально. Карають селян, інтеліґенцію, молодь, навіть 11-літних дітий в першій клясі ґімназій, котрі розвязують.

«Помиляється польське громадянство й урядові чинники, коли думають, що такими «реванжами» і «пацифікаціями» осягнуть бажану ними ціль: втихоморити українське населення нашого краю та привязати його до себе і до держави»...

Далі завважує автор статі, що карати треба, але треба безумовно доказати вину тих, котрих карається. Вкінці підчеркує, що для оминення на будуче подібних катастроф треба усунути її причини, а головною умовою спокою в краю уважає автор статі справедливе вирішення українських справ бодай на підставі закону польського сойму з 1922 року. (Про цей закон писали ми в ч. 33. «Народньої Справи» з 10. серпня цего року. Він говорить про автономію східногалицьких воєвідств і мав бути введений в життя до 1924 року).

НОВИНКИ

Календар на тиждень.
ЖОВТЕНЬ 12—18

12. Неділя 18. по С. Кириіака
13. Понеділок, Григорія свмч.
14. Второк, † Покрови Пр. Бог. **(Покр. Пресв. Богор.).**
15. Середа, Кипріяна свмч. (Кипріяна, Юстини).
16. Четвер, Діонізія.
17. Пятниця, Еротея свмч.
18. Субота, Харитини мч.

Увага. Свята в скобках (—) є українсько-православні, а всі инші спільні українсько-католицькі і православні.

—o—

Погода на цей тиждень: до 17-го погода, ночі холодні, потім вітри й студено.

—o—

Як нарід приповідає:

— Свята Покровонько, — накрий мені головоньку.

— Ох, свята Параско, дай жениха, як ласка!

— Бук має два кінці.

— Хто чим воює, від того і гине.

—o—

— Пращання щирого діяча. Покидаючи Журавно, пращаюся цею дорогою з усіма Вп. Господарями, Газдинями і Молодю Журавенщини, з якими доводилось мені через десять літ працювати на культурно-освітному полі. З поважанням Роман Шенкірик канд. адв.

— Як так було, то не добре. Господар Лещук Стефан з Розгадова коло Поморян пише, що тамошний парох о. Данилевич зажадав від його сина Николи 7 долярів за слюб, а коли Никола давав 50 зол., то о. Д. сказав: «Марш, дурню». Весілля відбулося без слюбу, молоді хотять брати слюб у старостві.

— Пожежа в Золотім Потоці. 20. вересня вечером вибух вогень в господарстві Кушика в Золотім Потоці пов. Бучач. На ратунок прибув сейчас «Сокіл» зі Скоморох, «Луг» з Соколова і місцевий «Луг» а місцеві «стшельци» надійшли аж тоді, коли яблінки довкола обгоріли і почали прихвалювати, що «добрі припечені яблука». До того ще з крісами в руках заступили дорогу Соколам зі Скоморох і пустили аж тоді, як надійшов командант постерунку. Що би то виписували польські ґазети, якби десь наші Луговики «ратували» так, як тут «стшельци»!

— На милування нема силування. Роман Болтик в Хотовичі пов.Кременець любив Стефанію Кравець, але вона його не хотіла. Він за те побив її так, що вона пішла лічитися, а його взяли до вязниці.

— Діточе Свято відбулося гарно — як закінчення діточого садка — 31. липня в Єзуполі пов. Станиславів. Тільки пост. Курек перерівав орхестрі, коли грала патріотичні — але дозволені! — пісні, але нікого не вивів з рівноваги і свято закінчилося в порядку.

— По дорозі до школи попав Осип Шипотяк, уч. 6-ої кл. ґімназ. до тюрми. Коли виїжджав з Пацькович, пов. Перемишль, де був на літних феріях, арештувала його поліція і разом з 16 иншими учнями перетримали його 2 тижні в вязниці. Потім його і 11 товаришів випустили. Його й товаришів підозрівали в підпалюванню, але вини не доказали.

— Учителька під поїздом. В Гермаківці пов. Борщів кинулася молоденька 19-літна учителька Зеновія Залевська (з Заболотова) під поїзд і згинула. Яка причина, не знати.

— Що то діється! В Костянах, пов. Любачів стрілив хтось до хати Івана Костюка. Від кулі згинула Костюкова жінка.

— Гарно! Село Мостище, повіт Калуш, пробудилося по довгім сні. Зорганізовано в селі «Луг» і Читальню «Просвіти», засновано хор і драматичний гурток. В неділю 28. вересня виставили драму «Безталанна» і частину прибутку вислано через Адм. «Н. Справи»: 5

зол. на політ. вязнів а 5 зол. на Укр. Інвалідів.

— **Буря.** Минулого понеділка навістила Рогатинщину й деякі инші околиці буря з громами і з градом. В Лисятичах град повибивав шиби в вікнах та поколов дахівки на дахах, а соломяні поздирав. На фільварку поперевертав вітер кілька стирт.

— **Ідьте осторожно!** Господар Петро Скорбач в Дібринові пов. Рогатин їхав стоячи на порожнім возі, а коли коні раптом сіпнули, господар упав між коні так нещасливо, що до трьох годин закінчив життя. Покійний був свідомим і чесним чоловіком — передплатник «Нар. Справи» — тому вся громада щиро по нім сумує. В. Й. П.

— **Згоріли стирти.** В Новосілці Кост. пов. Заліщики, 11. вересня, в саме полудне, згоріло 4 стирти гороху і 2 вівса, вартости 20 тисяч зол. на місцевім фільварку Менькеса. Як доказують, то стирти підпалилися від мотора, яким орано тоді попри самі стирти. Одкан цікаво, на чиє конто запишуть сей підпал польські ґазети. Инших стирт стереже варта з села по 18 людей на добу (в ночі 12, в день 6). Варту зарядило повітове староство з Заліщик.

— **Не бавтеся револьверами.** Сімнацятилітня Марія Горох, дочка дідича з Старого Гвіздця пов. Коломия бавилася револьвером свого батька. Револьвер вистрілив і вбив панну на місци.

— **Нещасний вартівник.** Ілько Грицюк з Уторопів, пов. Косів, вартував на приказ поліції телеґрафічні дроти. Одної ночі надійшов дорогою інжінер Жак а Ілько крикнув «Стій!» Інжінер зі страху стрілив і тяжко ранив бідного Ілька.

— **Семий аркуш повісти** «У филях Бистриці» (від стор. 97 до 112) розсилаємо з цим числом «Народньої Справи».

— **Просимо поправити.** В «Золотім Колосі» на 1931 рік закралося кілька дрібних друкарських похибок, з яких найважнійші є: на стр. 165 з долині замісць «з Франції до Італії має бути — до **Анґлії,** а на стор. 182. у «Загадках» має бути «доплив Дністра» а не Дніпра. Просимо властителів цего найкращого українського календаря поправити собі ті похибки.

— **Смерть славного маляря.** В Фінляндії вмер відомий маляр, Ілія Репін, що підчас революції втік з Москви. Він був родом Українець і вславився найбільше образом «Запорожці пишуть лист до султана». Цікаво, що про смерть Репіна вже кілька разів минулими роками були новинки в ґазетах і все показувалося, що він ще живе. Але тепер запевнюють усі, що таки вмер.

— **Пригода жидів у Варшаві.** 30. вересня молилися жиди на своїм варшавськім цвинтарі і тоді почав хтось ізза паркану стріляти з кріса. Кілька жидів було ранених, два тяжко.

— **Страшний випадок.** В однім японськім місті згоріла фабрика тютюну. Пожежа так нагло обхопила фабрику, що в огні згинуло 40 робітників.

— **Смерть баварського князя.** В Мінхені (в Баварії) вмер 85-літний князь Леопольд Баварський. Він був за світової війни командантом Східної німецької Армії і весною 1915 року здобув від Москалів Варшаву.

— **Китайці роблять по китайськи.** В Китаю розстріляли від 1. січня до 30. червня 1930 року 65 тисяч комуністів.

— **Італійкам не вільно курити.** В Італії заборонив уряд, аби жінки курили на вулиці або десь в публичнім місци. На таких накладають кару. Вільно їм курити лише в хаті.

—o—

Що чувати в нашім селі?

Схаменіться, недолюдки!

Село Опака повіт Дрогобич. Аж сумно згадати про наше село, що таке темне стало. По інших місцевостях нарід став просвічений, культурний, а в нас аж соромно мені це згадувати, але нехай й світ дізнаєсь, яка наша громада, що колись була на першім степени в Дрогобицькім повіті, а сегодня то можна сказати, що остатнє забуте цілим світом. Існувала читальня Просвіти, Аматорський Гурток, котрий за заходами п.п. М. Якуца і Іл. Пріцака дав кільканайцять гарних вистав не тільки в своїм селі, але майже в цілій околиці, і все ішло як слід, аж нарешті стало млосно тим, що зробилися яничарами і ріжними доносами до властей постаралися, що власть розвязала товариство і опечатала дім читальняний. Можна сказати, що єсть в нас і кілька поляків, але вони жиють тихо, та лише сміються, що наші перевертні яничари турецькі якби могли то всі українські інституції позапечатувалиб. От дня 10/9 1930 року скликано раду громадську на якесь тайне засідання, але що там радили, цего ніхто не знає, тільки ті, що там були; другого дня прийшли вибирати виборчу комісію і що вибрали? Всіх жидів! Показалося це, що за горівку, котру випили щось кілька літер на тайнім «посідженю», проміняли священика і свідомих громадян, так що жидки дістали по 22 голоси, а священик тільки 3 голоси і то лиш ті голосували, що були протів такої комісії жидівської. Сором вам, панове радні, що даєтеся так обманювати таким перевертням, ганьба такій раді! Чи така рада може здобути громаді якусь лучшу будучність? Чогож ви жиєте на цім Божім світі? Як ви своїх дітей зробите свідомими Українцями, коли ви самі ганьбу і сором приносите українському народови?

Чогож робите сором Великому народови і святим мощам, котрі спочивають в цій землиці, на котрій живете? Діди прадіди проклинають вас з гробів, що робите такий сором такому Великому народови.

Будьте вже раз свідомі люде, бо як не звернете з блудної дороги, то вас по імени оголошу, що кождий буде пальцем показувати на вас, бо декотрі маєте навіть кревних в далеких сторонах то і ті довідаються про вашу славу. Не робіть сорому своїм батькам дідом прадідам, а ганьби своїм дітям! Зверніть з блудної дороги, не слухайте золотих обіцянок, бо народня приповідка каже: «Обіцяв пан кожух, тепле його слово». Чи мало було обіцянок? Золоті гори були, ялиці, поле, ліси роздавали і що маєте? Видете самі, що обіцянка дурному радість. Я ще раз вспоминаю вас, зверніться з тої дороги, по котрій ви ідете, бо запровадить вас у пропасть, зробіться ліпшими, поки ще час, бо буде запізно колись. **Очевидець.**

ПЕРЕПИСКА

Василь Бойчук Молодьків, Надвірна. Усі вичислені товари є українського виробу. А «Луг» можна заложити й без сикавки. Ґазету для Д. Т. і календарі висилаємо.

—o—

Я. К. Будераж. Просимо переписати й прислати. Помістимо.

—o—

Д. М-н Кальна. Деякі вірші гарні, підуть в ґазеті. Адресу змінюємо.

—o—

В. Підгірянець. Подайте свою правдиву адресу, відповімо.

—o—

Т. Вечірній. «Докія» не зла штучка — але друкувати цю песу не можемо. Пришліть значки на відсилку, порадимо Вам, до якого Видавництва вдатися.

—o—

Управа Кооперативи Яричів новий: Коли Кооператива, чи инше товариство устроює представлення, або концерт чи забаву, а дохід з того призначений на добродійні, чи освітні цілі — подання до староства о дозвіл на представлення (концерт, забаву) **є вільне від стемплевої оплати.** В поданню треба зазначити «на основі стемплевого закона з дня 1. VII. 1926. арт. 142 точка 22. вільне від стемпля, бо дохід призначено на добродійну (освітну) ціль, а іменно на . . . . (прим. на церкву, на бідних, на погорільців, на бідних школярів, студентів, на «Рідну Школу» і т. п.). Про такі справи є все написано в «Золотім Колосі» на 1931 рік.

—o—

Допис з Висоцка. Вашу допись помістимо, як згодитеся аби Вас підписати у ґазеті під дописею.

—o—

Допис з С., Волинь: Лист піде в дописах. Зрештою для такої «панни», як Ви пишете, шкода в ґазеті місця. Свідомі хлопці повинні її обминати.

—o—

Дня 30. IX. надав хтось в Бурштині 7. зол. — а не подав своєї адреси; проситься повідомити Адміністрацію.

О. П. Солотвина. В неоднім годимося з Вами, але виписувати таке в ґазеті — нічого не поможе. Звичаї в селі залежать від людий і як люди свідомі і в єдности, то все можуть завести такі звичаї, які їм подобаються.

Ст. Т. Пягнятичі. Купіть собі книжочку: Про фахові школи, там знайдете все. Або напишіть до «Маслосоюзу» у Львові вул. Костюшка 1. і залучіть значок на відповідь.

Дехто пише: Що є з моєю статтею, яку я вислав ще тоді а тоді? Відповідаємо Коли стаття добра, то вже пішла або піде в ґазету. Колиж не відповідна, то не друкуємо. Окрему відповідь даємо лише тоді, як до статті залучена заадресована коперта зі значком на 25 гр. За непоміщення статті не треба гніватися, бо як слаба стаття, то не піде, хочби і як просити, а як добре, то піде і безь просьби. Ми мусимо містити такі статі, щоби задоволяли всіх читачів, а не тільки того, хто писав.

Ол. Ф. Цінева. Просимо відновити передплату, з якою залягаєте, а тоді питайте за пораду. Навіть значка на відповідь не даєте.

Щераз повторюємо, що всяких порад уділюємо лише передплатникам і то лише тоді, коли долучать до свого листа значок на відповідь, а ще ліпше заадресовану коперту з наліпленим значком.

В. Б. Косів. Новинка неясна.

М. К. Болестрашичі. Невиразно написано і на двох сторінках. Напишіть виразнійше, бо допись цікава.

В. Ч. Бонарівка. Ту песу мусимо насамперед прочитати. Календарі вислали.

Хто надав 27. вересня 1930 в Букачівцях 5.50 зол. і не подав своєї адреси, зволить повідомити Адміністрацію.

ВИБОРЧИЙ ПОРАДНИК.

Дня 10 жовтня 1930 року Останній день виложення спису виборців до перегляду (арт. 35. уст. 1.) — від 27. вересня.

Дня 11. жовтня 1930 р. Кінцевий речинець до внесення реклямації до обводових виборчих комісій проти поминення когось у списі, або проти вписання когось неуправненого (арт. 35. уст. 4).

Обовязком кождого українського виборця, а з окрема громадських виборчих комітетів є, переглянути списи виборців і через внесення в законнім речинці реклямацій до обводових виборчих комісій та жалоб до окружних комісій (арт. 38) подбати, щоби не поминено в списі когось управненого до голосовання, та не вписано когось неуправненого.

Дня 17. жовтня 1930 р. Кінцевий речинець до вношення спротивів від реклямацій за вичеркненням зі списку (арт. 37. уст. 1.). **Зголошення окружних кандидатських лист** (арт. 44).

Дня 21. жовтня 1930 р. Обводові виборчі комісії пересилають окружним виборчим комісіям 2 примірники спису виборців (арт. 39. уст. 2).

Дня 25. жовтня 1930 р. Обводові виборчі комісії приймають напливаючі спротиви проти вичеркнення зі спису виборців і пересилають їх додатково до окружних виборчих комісій (арт. 39. уст. 3). Кандидати з окружних лист складають на руки предсідника окружної виборчої комісії заяву про згоду на старання за мандат і ствердження, що кандидат уважає себе горожанином польської держави і що після свого найкращого знання має пасивне виборче право (кандидувати) (арт. 44. уст. 2). Повновласники окружної листи кандидатів складають на руки предсідника **окружної виборчої комісії заяву про прилучення** окружної листи до державної (арт. 57. уст. 21. і 2.).

ДЕКРЕТ ПРО КАРИ ДЛЯ охорони свободи виборів до сойму і сенату

У В. З. Р. П. ч. 64 з 1930 р. поз. 509 появився декрет президента з дня 12. вересня ц. р. про кари для охорони свободи виборів, який зносить закон про охорону свободи виборів перед надужиттям влади урядників з 12. лютого 1930 р. Нарушення 0постанов згаданого декрету може допуститися кождий громадянин, а коли допуститься цего урядник підчас урядування, або у звязку з урядованням, то суд повинен узнати цю обставину за обтяжуючу (арт. 8). Урядником в розумінню цього декрету є кожда особа, що повнить публичні функції в імени держави або самоуправні; за урядників належить рівнож уважати членів виборчих комісій (арт. 12).

Найважніші постанови декрету є такі:

I. **Карі вязниці до 5 літ підлягає цей,** що впливає безправно на вислід голосовання до сойму або сенату, а спеціяльно:

а) виготовляє листи голосуючих з поминенням управнених або вписанням неуправнених,

б) уживає підступу в ціли неправильного виготовлення листи голосуючих,

в) ушкоджує, укриває, перероблює або підроблює протоколи або інші документи голосовання,

г) складає голос, не маючи права до цього,

ґ) допускається надужиття при приниманню або обчислюванню голосів (арт. 1).

II. **Такій самій карі підлягає цей,** хто насильством, безправною погрозою або підступом перешкоджує:

а) відбуттю передвиборчого зібрання,

б) свобідньому виконуванню права голосовання,

в) голосованню або обчислюванню голосів (арт. 2).

III. Уживає насильства, безправної погрози або підступу, аби вплинути на спосіб голосовання управненої особи, або аби здержати когось від голосовання (арт. 3).

IV. **Рівнож підлягає карі вязниці до 5 літ,** хто уділює, або обіцює уділити маєткової або особистої користи управненому до голосування або іншій особі, аби вплинути на спосіб голосовання управненої особи або аби здержати когось від голосовання (арт. 4).

V. **Такій самій карі підлягає цей,** хто за голосовання в умовлений спосіб, або за це, що здержиться від голосовання принимає або жадає маєткової або особистої користи для себе, або іншої особи (арт. 5). Й як рівнож цей,

VI. хто за викликання впливу на спосіб голосовання управненого або за задержання його від голосовання принимає або жадає маєткової або особистої користи для себе або іншої особи (арт. 6).

VII. **Карі арешту до року або гривни 5.000 зол.** підлягає, хто при тайнім голосованню запізнається в безправний спосіб зі змістом чужого голосу (арт. 7).

VIII. Карі підлягає навіть той, хто намагається поповнити повище вичислені проступки (арт. 10).

Проступки, предвижені в тім декреті, передавнюються по упливі трьох літ від їх поповнення (арт. 11), а доходиться їх в звичайний спосіб, предвиджений в кодексі карного поступовання, себто через зроблення карного донесення до прокуратури.

(Читайте «Виборчий Порадник» вчч. 40 і 41 «Нар. Справи»!).

Пани поїхали і народ помало розходився. І Дмитро пішов зі своїми однодумцями домів і з того часу ніхто вже не бачив його в Сидоровій хаті, а Анна нераз плакала нишком виглядаючи в вікно.

Як лиш прийшов домів, Дмитро вишукав Андрія, а взявши його в сторону, сказав:

— Слухай сину! Хто тобі милійший? Сидорова Анна, чи твій батько?

Андрій знав вже про суперечку батька з Сидором і не вагаючись промовив:

— Ви, дєдю!

— Рости, здоров! Дмитро взяв сина за голову і поцілував. — І знай, що Сидір викинув нас з сего святого гнізда.

— Будь він проклятий! — сказав Андрій і голос його задріжав.

Після того рішучого дня, пішла горячкова робота на всіх фронтах. Ті ґазди, що не думали вступатись зі своїх ґрунтів, готовили дерево в громадськім, чи на своїм, щоби ставитись на давніх місцях. Ті, що підписали угоду з ґрафом, ходили з писарем і війтом по Рососі, міряли, ділили гору і на своїх наділах заготовляли дерево на нові ґаздівства. Сидір при розмірюванню гори, відділив і для Дмитра кут, більше як двайцять пять морґів. Сидір не тратив надії. Він був певний, що Дмитро охолодиться, зважить спокійно один кусок ґрунту і другий і таки признає слушність Сидорови.

Droнський також не зівав. Він зараз кинувся замовляти потрібні машини і фабричне знаряддя. Поїхав з Кляйном до Борислава і Мразниці і звідти привіз майже сотню робітників. В сій сотні було дійсно богато старих, фахових робітників, що на копальнях нафти працювали і ту працю знали; однак більше частина тої сотні, се була сама голота, злодії, волоцюги першої сорти. Всіх їх тимчасово примістив ґраф у своїм дворі.

На Головатій знову загреміли топори, барди і пили; та вже не по два золоті дав пан робітникам, а лиш по золотому обіцяв, а кілько дасть, того не знати.

Міст на Бистриці був готовий в однім дни. Зараз почав ґраф звозити різний матеріял з сусіднього тартаку: дошки, бальки різної довжини і грубости. Все се складалося на Якимовім, де зараз таки майстри зі Солотвини ставили собі колибу.

Яким належав до тих ґаздів, що не підписали угоди з паном і того дня готовив собі з двома синами дерево у власнім лісі під Шклярівкою. Він жив тимчасом у Дмитра і коли вернув вечером з ліса, повитав його Дмитро усмішкою:

— Не турбуйся, Якиме, матеріялом. Ади, кілько тобі навезли!

— Ей, не тішить мене сей матеріял, — сказав Яким.

Вечером зійшлися до Дмитра всі його однодумці.

— Що робити ? — питали одні других. — Пан вже починає ґаздувати !

— А що робити ? — радили молодші. — Все, що вони навезли, спалити, або в Бистрицю швирнути!

— В Бистрицю, — рішив Дмитро. — Все, до одного кавалка !

І як лиш ніч настала, збіглись люди на Якимове, потурбували та розігнали пятьох із зайшлої голоти, що сторожили, а все дерево кинули в Бистрицю. Солотвинські майстри не лиш що не боронили своєї колиби, а ще й помагали людям, а як на Якимовім не було вже ні одного кавалка дерева, люди розійшлись, а Солотвинці перейшли на нічліг до дякової стодоли.

— Все се виробляє той дяк Дмитро! — сказав ґраф до Кляйна, коли довідався про все, що сталося ніччу.

Слідуючого дня, почалася звізка матеріялу з подвоєним поспіхом, а Федько зі двору переказав Андрієви, що сеї ночі має вийти на сторожу пятьдесять люда. Андрій побіг поміж своїх і зібрав на вечір поверх сотню народа, здебільшого самих леґінів. Поміж робітниками а селянами прийшло до справжньої війни, однак робітники розбіглись, а звезений матеріял Дроньського поплив з водою.

На другий день привіз Дроньський з повіту вісім жандармів і звізка почалася на ново. Сим разом Андрій втяв иншу штуку.

Він перейшов з Зосімом добру милю від села. Там на шийці оба леґіні затрималися і як лиш підводи по матеріял переїхали в діл, вони скинули з високого берега пять ялиць на дорогу і загородили переїзд. Зробивши се, оба повернули в село, зібрали понад трийцять своїх товаришів і пішли на засідку.

Підводи з матеріялом вертали до села гуртками, або одинцем. На шийці мусіли передні затриматися, бо не могли дати ради великим ялицям. Помало зібралися всі підводи. На задній їхав Шнайдер, а приїхавши до перегороди, відразу зрозумів, чия се штука. Колиж побачив ватагу людий, що вискочила з ліса і кинулась на підводи, він драпнув в корчі, добіг до найблищого моста, а перебравшись на другий бік ріки, подався пішком на Дроньську. Весь матеріял і сим разом опинився в Бистриці, а підводчики ловили, що могли, і зі своєю добичею вертали назад. Се були люди стороньські.

Лютував ґраф і відгрожувався дякови і селянам.

— Повертають часи Довбуша! — говорив він до жандармів.

На другий день післав людий, щоб прочистили дорогу, а до себе візвав одного з бориславців Курту, що був знаний в Бориславі як перший драбуга. Сему Курті казав ґраф повчити дяка Дмитра, обіцюючи добру нагороду. Драбуга згодився...

Дмитро ходив подивитись на свою ріпку, що була посаджена на старім березі ріки і так гарно поправлялася після повіни. До хати не вертав стежкою поміж свої грядки, лише вийшов на середню вулицю, а коло Равлюкового завернув праворуч на своє. Саме на згибі стрінув чотирьох мазурів і не вспів їх минути, як драбуги кинулись на нього, ударом палиці звергнули на землю і почали бити. Сталося се так скоро, що Дмитро не мав навіть часу крикнути: рятуйте!

Якраз в тій хвилині ішов з Межиброда його молодший Петро. Попри цвинтар зійшов на свою сіно-

жать, оминув пасіку ліворуч, та хотів повернути через сад, до хати. Нараз побачив на дорозі бійку і почув крик. Наче кіт перебіг через свої грядки, а перескакуючи через ворипня, зрозумів, що коїться, і скипів.

Кованим топірцем розвалив першому голову і заки останні опамятались, лежав другий, Курта, на землі, а з його голови текла річкою кров. Два инші кинулися втікати і один щасливо перескочив через вориння і подався в сторону Савули; другого захопив Петро своїм топірцем вже на воринню і так сильно вгостив по плечах, що сей звалився з вориння на той бік на землю і не підвівся. Тоді припав до батька, а коли побачив його збитого, окрівавленого, — аж заплакав сердега.

Взяв батька під руки і хотів підвести. Нараз побачив, що мазур за воринням встає. Петро залишив батька, перескочив вориння і дав мазурови ще кілька топірців. Тоді вернув до батька і забрав його до хати.

Вже добре звечеріло, як прийшли до хати жандарми. Вони випитували Дмитра, записували, що він говорив, і хотіли ще побалакати з Петром, та не могли його дочекатись. Вони приходили і на другий день і слідуючих днів приходили кілька разів денно; вони говорили з Дмитром і впевняли, що його синови нічого не станесь; нехай-ж не блукає по горах, а вертає домів.

Одначе Петро не знав, що з собою робити і не рішався вертатись явно до хати. Він приходив ніччу довідатись, що робить дєдя, а потім ішов із дому і ніхто не знав, де він ховається.

Тимчасом на Якимовім росла скоро висока фабрична вежа, викінчувались невеличкі забудовання та монтувались на своїх місцях потрібні машини. Яким ходив ще один раз до пана, щоб не забирав йому ґрунту, але ґраф прогнав його. Тоді Яким подав ґрафа до суду.

Приходили ґазди і радились Дмитра, що робити, а він, у постелі, слабим голосом говорив їм:

— Лише не мовчіть і не подавайтесь! Слідіть добре, що й коли робиться, а щоб знати всі стежки

і доріжки, то самі йдіть до роботи. Приглядайтесь, вишукуйте слабі місця і рвіть. І не подавайтесь!..

Люди слухали Дмитра, йшли до праці, приглядались всему і шукали слабого місця і не могли його знайти. А вежа росла високо в ґору і радів Дроньський і компанія, що вже скоро почнеться верчення...

Одного ранку знайшли під Савулою двох убитих робітників з бориславської ґвардії ґрафа, а вдень почалися пошукування, почалися допити та арештовання.

Не оминули жандарми і Дмитра; шукали, випитували, а не знайшовши нічого, пішли. Коли запала ніч, прийшов Петро відвідати свого дедя. Він сів на лавиці і слухав що говорив батько. Однак не довго сидів. Під хатою загриміли кроки, через вікно засвітила жандармська ліхтарка і почувся приказ: відчиніть!

Петро вагався, але дуже коротко! Потім вийшов і відсунув сінні двері, а повернувши в хату, засвітив лойовий каганець. За ним ввійшли жандарми. Не сказавши ні слова, вони закували Петра і повели з собою. Тета Маруня плакала, а Дмитро встав з постелі...

— Господи, Господи, — заговорив. — Мабуть се моя остання година.

Як лиш жандарми забралися, ввійшов у хату Андрій з Зосімом і війтовим Тодіром.

— Ви чого, тето, плачете? — запитав і оглянувся по хаті.

— Ади, забрали мого Петрика, Бог би їх карав, — заговорила ридаючи Маруня.

— Жандарми?! — крикнув Андрій.

Батько потакнув головою.

Андрій вийшов з хати і за хвилину повернув з крісом в руці.

— Йду, батьку!

— Йди, сину! Не дай брата свойого ворогам, бо гріх тяжкий. І землі своєї не дай ворогови, бо ще більший, ще тяжчий гріх. І люби її, ту землицю рідну, як я її любив і як тебе вчив любити, а Бог буде з тобою.

Голос його дріжав, рвався, в очах бреніли сльози... Наче пригадав собі щось, Дмитро вийняв зза пазухи звиток паперів в хустині і дав його Андрієви.

— А се також заховай. Се теж добра зброя!

Тоді схилився до кучерявої голови сина і поцілував її; а син притиснув худу, батьківську руку до своїх уст. Після того вийшов з хати, а Зосім і Тодір вийшли з ним.

Дмитро ліг на постелі, та не міг влежати. Йому робилося душно, а від духоти темніло в очах і опадали руки. Він встав, накинув на себе сердак і вийшов з хати. Ніч була місячна, погідна і груди немічного старця наповнились приємним запахом квітів, що відроджувались весняною росою. Дмитро глянув в городець, звідки такий чудний запах доносився. І там в городці, серед квітів, в місячнім сяйві — побачив... — знайому тінь...

— Господи, Господи! — шептав Дмитро, — се вона, се ґаздиня моя!...

Він простягнув свої руки до любого привиду, мов дитина до нені.

Прийшла, незабула... шептав.

Мов метелик знялася тінь з городця і пішла тихо по ґаздівству; звідси в сад і на грядки. Дмитро йшов за нею, витягав свої руки і шептав:

— Насте, ґаздине моя, не покидай мене.

А люба тінь обійшла ціле ґаздівство і повернула на цвинтар. Там, на хресті високому, пташиною сіла.

Дмитро впав під хрестом.

— Господи! — благав. — Візьми з мене мій хрест. Я вже не годен його нести!

І голова його впала на зелену травицю, що гріб вкривала.

Тоді Настя, його ґаздиня люба, приступила до нього, за руку взяла і в срібнім сяйві місяця повела з собою.

В тій хвилині, далеко, на Якимовім, бухнув високий стовп вогню. Він ширився, ріс скоро в гору вище і вище, та червоним світлом обняв цілу долину.

То горів підпалений перший шиб ґр. Droньського і освічував праведній душі Дмитра далеку дорогу до вічности.

ЩО ПОРАДИВ СЕМЕНКО...

Андрій зі своїми товаришами припізнився. Жандарми з Петром були вже в дворі і Андрій заплакав за своїм братом під кованими ворітьми Дроньського.

— Перестань! — розважав Андрія Зосім. — Ми його на шийці переймемо, та вирвемо з рук сих катюг.

Андрій вспокоївся.

— А тепер знаєте, що, хлопці? — заговорив війтів Тодір. — Ходім на фабрику. Її спалити, як раз плюнути! Я там знаю кождий куток, знаю де стоїть отта чорна мазь, що горить, мов смола. Пілляти все кругом і запалити. Ото погріються пани!

— А сторожа є? — запитав Андрій.

— Буває два жандарми і пять людий. Мазурі сидять в комірці колю машини і їх там можна засунути; а жандарми мають невеличкий закамарок у вежі. Сих треба буде подужати.

— Подужаймо! — крикнув Зосім і всі три звернули просто на фабрику.

В одній комірці світилось і Тодір підійшов на пальцях до дверий. Вартові мабуть спали, бо не чути було жадних голосів. Тодір заложив клямку на затичку і двері підпер залізним ломом.

— На добраніч! — сказав, ідучи дальше.

Він повів Андрія і Зосіма до великої шопи, де стояла машина. В одному кутку показав їм бочівку з ропою і велику баньку з бензиною. Там також знайшли відра. Хлопці зачерли у відро ропи, забрали баньку з бензиною і пішли. Зараз таки стали поливати все кругом.

— Ей, Андрію! — Сеї бензини не розливай всюди! — сказав Тодір до дякового. — Бо потім і самі не втечем. Та вважай на постоли і руки. Ти не знаєш, що се за сила!

Пілляли все і лишалась сама вежа. Тодір взяв від Андрія бензину.

— Ти, Андрію, держи кріса на поготові. Тут можуть нас застукати.

Андрій взяв кріса на руки і так підійшли аж до вежі. Нараз зза вугла показалася чорна постать жандарма. Побачивши леґінів, жандарм вхопив кріса і крикнув:

— Стій! Хто є?

В відповідь гукнув вистріл і жандарм повалився на землю. Зосім прискочив до нього і забрав рушницю. В сій хвилині почулися кроки зі середини вежі. Зосім наставив рушницю, а в дверях показався другий жандарм. Зосім вистрілив. Жандарм захитався і впав з високого порога долів.

Тепер треба було спішитись. Тодір вилляв скоро бензину до середини вежі, а Зосім покропив рештками ропи купу трісок під вежою. Тимчасом Андрій викресав вогню, роздув губку і підпалив вязку соломи, що була скроплена бензиною. Солому кинув на купу трісок, а тоді всі три відбігли скоро від вежі. За плечима почули сильний вибух, а коли оглянулись, побачили, що висока фабрична вежа, стояла в вогні.

Після того, прибігли всі три до Андрія. В хаті світилося, а тета Маруня хлипала.

— Йди, Андрійку, вишукай дєдю. Мабуть на цвинтар пішов. Я виходила за ним в сад і так начеби заглянула.

Андрій вийшов скоро з хати і товариші пішли за ним. Всі три звернули на цвинтар.

Там клячів сей труженник великий, сей дєдя добрий, під високим хрестом, голову сиву склонивши на зелену могилку.

— Дєдю!...

Ніхто не обзивавсь...

— Дєдю!... — промовив Андрій ще раз лагідно і взяв батька за плече.

А тоді заплакав...

— Бог-би вас побив, катюги!...

Вони принесли його до хати і зложили на лавицю. Помолились усі за преведну душу, а потім сльози отерли і вийшли. Коло старої церковці хрестились тричі і хрест високий цілували.

Тоді подалися в гори...

А як почало зоріти, то на дякових воротях заплакала і заголосила тета Маруня і сповістила хрещений мир, що у сій хаті небіщик. Лунало по зеленій долині жалібне квиління, а близькі й далекі, вороги і приятелі, збиралися до дякової світлиці на велику тризну.

Ґаздині плакали, а ґазди сиділи мовчки і зітхали важко. Нестало їхньої душі, перестало битись їхнє серце.

А Сидір клячав у кутку, втирав сльози і шептав:

— Господи, Господи — як мені бути? Сеж моє серце замовкло, сеж моя душа стоїть отут перед Тобою і на суд Твій жде; а тіло холодне лежить на лавиці... Сльози втирав і шептав:

— Друже мій, прости мені! Се я тебе загнав до гробу, а разом з тобою і щастя своє зложу в домовині і землею привалю тяжкою...

Не позволив ґраф поховати Дмитра на давньому цвинтарі.

— Аж по Бистрицю все моє!... — сказав. А люди не думали з ним спиратись. Поховали свого дяка коло старенької церковці, під хрестом високим, що тут стояв вже довгі роки; поховали, помянули і розійшлись.

Дехто дивувався, що синів-леґінів Дмитрових не видко за своїм дєдьом. Тоді тета Маруня говорила всім крізь сльози, що її Петрика закували і повели вчора шандарі. Андрійко не знати, де дівся. Відав і його забрали отті Каїни.

Поховали Дмитра і заплакав Сидір. Він душу свою закопав глибоко в землі, а на її місце вселилось у груди тяжке горе і журба безпросвітна. Сидір гнувся, ломався, мов дуб високий, що громи один по другім його розбивають. Не їв, не спав і в своїх важких думах блукав, наче в великім, непрогляднім лісі, не могучи знайти виходу. Деколи збирав всі свої сили, старався спокійно думати і знайти причину того горя

великого, що скоїлося. Однак кілько не думав — нічого не міг придумати. Невідомий голос шептав йому:

— Ти винен!..

Однак на питання: чому-ж я винен? — Сидір не знаходив відповіді.

Від похорону Дмитра минуло дві безсонні ночі і два дні безнадійного горя і смутку. А на третій день нове горе звалилося на його голову і потрясло рештками його зболілої душі.

З повіту приїхали якісь пани, оглянули Росоху і покликали війта та писаря. Очевидно збіглися також і ґазди.

— Що таке? — питав один другого, поглядаючи на панів з ясними ґудзиками.

Один з панів виступив на середину і заявив, що він є правний заступник спадкоємців небіщика ґр. Владислава Дроньського і в імени сих спадкоємців забороняє людям нарушувати їх власність, якою є гора Росоха. Короткими словами, він заборонив людям рубати дерево на Рососі, заборонив ставитись на її підніжу, як се вже люди почали були робити.

Ґазди підняли крик:

— Що-ж се таке? Як можна? Чейже пан віддав нам гору в заміну за наші ґрунти!

Правний заступник спадкоємців старого Дроньського став людям пояснювати:

— Слухайте, люди! — сказав він. — Пан Збишко не мав права віддати вам сеї гори, бо се-ж гора не його. І Росоха і отта друга гора і третя і всі посілости, що належать до двора, є спільною, неподільною власністю двох поколінь ґрафів Дроньських. До сих гір має право більше, як двайцят душ з тої родини, а не один пан Збишко!

Тепер люди зрозуміли.

— Чогож він мінявся, коли знав, що то не його власна гора? — питалися ґазди панів. — Гарний пан!..

Тоді обізвався один пан з ясними ґудзиками:

— Чейже ґраф з вами не помінявся і в угоді нема мови про якусь заміну. Ви признали йому право

до сеї долини, на підставі старої границі; за то пан подарував вам гору Росоху.

Даровизна та, при такім правнім положенню маєтку ґр. Droньських не є важна, але — урядник розвів руками — вам того ніхто не винен.

Тут вже людям не треба було пояснювати. Піднявся крик і затиснені кулаки в сторону червоної криші на Дроньській.

— Коли так, — кричали люди, — тоді геть з наших ґрунтів, щоб і духу панського тут не було!

А Сидір сидів опустивши очі в землю і не смів їх підвести. Він чув на собі строгий погляд не лише ворогів своїх, але також тих, що ще недавно слідували за ним, а пізнійше й тягнули його за собою. І свою вину розумів Сидір у цілім нещастю і тому не смів глянути людям в очі.

— Господи, Господи! — оправдувався він. Яж не знав, не знав!.. Мене ошукали!...

А дугий голос шептав йому:

— Чиж не говорив я тобі словами того мученика, нещасного Дмитра?

Сидір зігнувся і сидів наче камяний.

А люди все ще відгрожувалися ґрафови та вже не радилися панів з ясними ґудзиками, що робити. Ні! У сій згорячкованій, збуреній товпі, наче сонце, засвітила нараз одна велика, спільна гадка.

— Закон — се ми! Доля наша і доля наших ґрунтів у наших власних руках!...

Зза хмар вийшло сонце і розсипалось ясним промінням по обновленій громаді. Легкий вітерець заграв сивим і чорним волоссям ґаздів, а зчорнілі, засохлі лиця набирали життя, запалювались невідомим вогнем. Наче дух Дмитра зійшов на велику, зєдинену сімю, а сотні сильних, нових грудий, крикнули могутню присягу:

— Не дамо землі нашої! Не дамо!

Сидір прокинувся зі своїх важких дум. Пани вже поїхали, а люди спокійно гуторили між собою та покурювали свої люльки. Кождий чоловік бачив і розумів, як терпить Сидір, кождий відчував його горе і ста-

рався добрим словом розважити. Навіть ті, що недавно проклинали його, забули своє ворогування.

— Ти не журися, — говорив Федоришин, — бо минулого не вернеш! Пропало! Ти не винен! Ти добре думав! Перехрестися і забудь!

— Забути — ні! — обізвався Головчук. Трапиться щось на будуче і будемо так само дурні, як були сим разом. З сего взяти собі добру науку!...

— Дорога наука! — прошептав Сидір.

Га? Що робити?

Оттак помало втягнули люди Сидора у свій гурт, розважали і зневолювали його думати їхніми думками, зайнятись їхніми турботами. І так помало вернув Сидір до того, що він знову міг спокійніше думати про події минлих тижнів. Сидір вертав до себе...

А люди не розходились, а ще й прибували. Треба було обдумати ясний плян дальшої боротьби з ґрафом, підчислити сили і засоби тої боротьби. Громада знову загомоніла. Чути було грізні голоси. Нараз Федоришин став говорити:

— Люди, сказав він. Я вам скажу так, як колись Дмитро умираючи говорив: Держіться разом, панови не вступайтесь ні на крок, землиці своєї не дайте! — Хто є проти сего, хто ще є може за згодою, хто не піде за нами, сей є ворог села і такого чоловіка тут на місці вкаменувати. Бо з його хорої, заразливої утроби перейде зараза і на здорові душі, а тоді не поконаємо ворога, а самі пропадемо!

— А дітька зїсть! — крикнув Красюк. — Нехай ґраф посміє вказатись на долину, я перший плитою кину на його голову!

Подібно говорили і другі ґазди, а Нухім, що стояв з боку і слухав, не відважився сим разом вихвалювати ґрафа.

— Все се добре! — сказав Головчук. — Нехай-же хто розумний скаже, як повести діло, щоб відобрати назад долину.

— А що? — Сказати панови..., почав хтось радити...

— Нічого панови не казати!.... крикнув Федоришин, — а возити дерево на свої ґрунти і ставитись. А прийде він до нас, тоді побалакаємо з ним так, як ми до сего часу балакали. Тільки, що будемо відважнійші, бо тепер нас втроє більше.

— А сю запись треба нам конечно відібрати! — сказав Гриниш.

— А, що там запись?!...

В тій хвилині надійшов до гурту Сидорів вівчар Семенко, якого всі вважали за малоумного. Він приступив до Самуся і сказав:

— Слава Йсу!

— На віки, слава! — відмовив Самусь.

— Ей, Семенку! — обізвався жартуючи Дєдюк. — Я думав тебе по Петрівці за зятя брати, а ти, бач, до Самуся вклонився та Слава Йсу сказав, а мені ні слова.

— Таже я всім сказав і вам також! — відмовив скоро, шепілявим голосом Семенко і збентежився. — А ви що тут раду — радите? — звернувся вже до Дєдюка.

— Думаємо, тай гадаємо, як воду перебристи і постолів не замочити? Порадь! — жартував до Семенка Дєдюк.

На се Семенко, не застановляючись сказав:

— То мені штука! Або кладку покласти, або перестрибнути!

Дєдюк засміявся і лишив Семенка в спокою.

А сей стояв і слухав, як спорили між собою старі ґазди, кричали, доказували і мало не сварились. Він розвів руками і усміхаючись сказав до Сидора:

— Що на сих людий, ґедзь напав, чи що таке?

Сидір глянув на свойого вівчаря і зацікавився; люди теж притихли.

— Алеж бо ви всі дурні, дурні!.. — говорив скоро, до людий, горбатий Семенко. — Чи бачив вже хто таких дурних як ви? Таже візьміть, заверніть Бистрицю назад поза цвинтар, поза Савулу і тоді пан буде мати по ріку і наше буде по ріку; Як колись було; буде спокій!... А то розкричалися!...

Він махнув легковажно рукою, плюнув і пішов геть. Що буде з дурними говорити.

Добра хвилина мовчанки царила по відході дурного Семенка.

Нараз Сидір звернувся до людий, а очі його горіли.

— Так, Семенко правду сказав. Ви чули ? Се треба було зробити, повернути Бистрицю, зараз таки по повіні !

Сидір сказав і всім стало ясно, що се рада добра і одинока. Се була субота перед Зеленими Святами. Щоби не відволікати, рішили люди розійтись домів і зараз-же вийшли назад і покликати всіх, що є в дома. А там працювати хоч цілу ніч.

Сонце клонилось до заходу, як на горішнім мості, коло цвинтаря, стали збиратись люди зі села і з присілків; ґазди, ґаздині і діти, з рискалями, топорами і ношами збиралися до великої праці: завернути ріку !

Мовчки, наче на свято велике, спішили отті ґазди й ґаздині, молоді й старі, здоганяли одні других, здоровили і йшли дальше, а кождий хотів бути перший там, де ждало діло велике: завернути ріку. Останні лучі сонця червонили їхні обличчя, запалювали дивний вогонь в їхніх очах і грали понад тисячною юрбою могутнім кличем:

— Нас лихо не зможе!

І Сидір вийшов з Олесею та Анною. З рискалем у руці він станув на тому місці, де колись був міст, і глянув кругом. Тут стояли люди свої і чужі, стояли гуртками розмовляючи і наче ждали на приказ.

— Так —. завернути ріку, — сказав до себе Сидір. Він зігнувся, взяв здоровенну камінюку і поніс її на беріг.

Юрба заколихалась.

— До праці.

Гриниш підійшов до Сидора.

— Може краще булоб робити спершу гать?... сказав він.

Сидір заперечуючо похитав головою.

— То з Богом! — не виймаючи люльки з рота, процідив війт.

— Та ми не тут починаймо! — командував Федоришин.

— Чому не тут? — крикнув хтось і у юрбі пішла суперечка, звідки братись до праці. Ті, що почали вже працювати, — пристанули.

В тій хвилині показався о. Роман. Ґазди почали кланятись свойому панотцеви, ґаздині, що стояли ближче, підходили і цілували о. Романа в руку. І Сидір підійшов.

— Благословіть, отче!...

Панотець усміхнувся.

— Благословлю і сам рук приложу..., — сказав. Він глянув на своїх людий і тиха радість засяла на його лиці.

Він бачив нераз сих людий, знав найменшу дитину, що стояла тут біля матері. Одначе не були се ті самі люди, що кождої неділі молились зітхаючи у церкві. Щось нове, велике, ясне блестіло на кождому обличчі. Другі, нові молитви і псалми неслись з їхніх грудий і линули високо. Зрозумів се о. Роман і врадувався.

— Починаймо! — сказав він. Одначе з долу....

— Здолу, здолу! Від Равлюка! Загомоніли люди і подалися в сторону Равлюків.

Заки останні з панотцем надійшли, там, біля Равлюків кипіла вже робота. Одні виносили каміння, другі викидали землю, рубали великі колоди, що лежали поперек ріки. Обличчя палали, вкривались потом, однак праця йшла, наче танець. Швидко і весело.

— Ех, що то громада може, — говорив Гриниш. Таке вам коритце — краще, як колись було. Він стояв у прочищеному руслі і дивився позад себе.

— А ви втікайте відтіля, поки час, щоб не прийшлося виносити замість камінюки, — жартував Головчук.

Всі реготались, а Гриниш видрапався на беріг.

Сонце спочило, сутінок западав на гори й долини. Громада працівників прибувала, праця йшла жвавіще; самі себе підганяли, помагали одні другим, жартували

і працювали. І о. Роман носив каміння, кидав землю рискалем.

— Скоріще спати підемо... — говорив він.

З верховини повіяв вітер, приніс кілька хмар і десь далеко загуркотіло.

— Господи, Господи! — шептав Сидір. — Коби хоть не дощ!

А над головами тисячної юрби понеслось благання:

— Господи, дай довершити почате діло!

Тоді жвавійше метались люди, скоріще зменшувалось загачене давнє русло. Праця кипіла велика, праця муравлів, бджілок, праця єдиної, великої громади. Праця, що двигає людство, перед якою клонять голови найбільші люди світа. Праця народу для себе.

Скоро минала весняна ніч і скоро напливали хмари з полонин. Рискалі не переставали битись об камінь, а топори і дальше розбивали завзято соснові кимаки. Нараз крикнула Власієва Параска:

— Ой — падоньку, чи дощ?

— Не журись, — озвався Головчуків. — Ти бачу й без того вся мокра.

Він засміявся і отер мокре чоло.

Густими, тяжкими каплями падав тепер дощ. Праця припинилась, тихо стало, лише дощ шумів і великі каплини на мокрих плечах, на головах ґаздів та ґаздинь.

— Щож се таке? — обізвалась Гнатючка. — Хоть домів тікай....

— Куди? — крикнув хтось близький, а Федоришин рішив:

— Не бійсь, стара, не розмокнеш!

— Алеж бо й пере, — осмілився за Гнатючкою Савюк.

— Змиє тебе, небоже, бо й так мабуть давно не купався! — потішив його Гриниш.

— Щож, се і в день можна зробити! — сказав Савюк.

— Егеж, — відрізав Федоришин. — В таке свято!...

— Тай пан може оглядітись... додав Гриниш.

Хто може їхати до Канади.

Можуть тепер їхати тільки жінки до мужів і діти (до 18 літ) до родичів, коли мають «перміти» або «номінації». Жінки можуть не вміти читати ні писати, а діти від 16 до 18 літ мусять уміти читати й писати. Діти до 16 літ можуть бути неграмотні, але в «перміті» мусить бути зазначено, що вони можуть не вміти читати ні писати.

Ціни за переїзд за море

Еміґраційний Синдикат повідомляє, що еміґрант, який платить за «шіфкарту» 950 до 1030 зол. до Полудневої Америки або 1180 до 1224 зол. до Північної Америки (купує ті карти в бюрі Синдикату) має право переїхати на кошт Синдикату також залізницею зі стації, де вкаже сісти Синдикат, до пристані. Крім того має право безплатно перевезти свої пакунки до 50 кґ. залізницею і до 100 кґ. кораблем, як іде до Полуд. Америки, а 100 кґ. пакунків тільки кораблем, як їде до Північної Америки.

Бюра Еміґраційного Синдикату

Ми згадували недавно про Еміґраційний Синдикат, який обіцює еміґрантам, безплатно виробляти потрібні папері до виїзду та уділювати всяких пояснень. Якби бюра цего Синдикату справді жичливо ставилися до еміґрантів, то всі аґенти посередники втратили свій «легкий хліб» і то булоби дуже добре.

Подаємо адреси відділів і аґентур Синдикату, щоби наші люди в потребі знали, куди удатися. Про те, як у котрім бюрі кого приймуть, просимо писати до нашої Редакції.

Бюра Синдикату є в таких містах:
Львів, вул. Вишневецьких 4.
Чортків, вул. Колійова 304.
Перемишль, вул. Леґіонів 3.
Станиславів, вул. 3-го мая 17.
Тернопіль, вул. Конарского 1.
Броди, вул. Зукра 11.
Коломия, вул. Ягайлонська 19 а.
Рава руська,
Ряшів, вул. Колійова 12.
Рогатин, вул. Львівська 63.
Самбір, вул. Спитка з Мельштина 3.
Сянік, вул. Римановська
Стрий,
Золочів, вул. Собіского 12.

На Волині Полісю:

Берестя н. Б. вул. Ягайлонська 16.
Луцьк, вул. Ягайлонська 115.
Ковель, вул. Колійова 88.
Рівне, вул. 3-го мая 50.
Кремінець, вул. Широка 117.
Дубно, вул. Паненська 2 а.
Горохів, вул. Міцкевича 42.
Костопіль, вул. Коперника 10.
Здолбунів, вул. Нарутовича 3.
Володимир вол., вул. Конст. 17. марца 2
Корець, вул. Костюшка 72.
Любомль, Ринок 1.
Дорогичин Пол., вул. Костельна
Пружани, вул. 3-го мая 1.
Пінськ, вул. Домініканська 58.
Кобринь, вул. Травґута 8а.
Сарни, вул. 11. Листопада 31.

—o—

Курси для громадських писарів.

Самоурядний Краєвий Виділ у Львові (пл. Смольки ч. 3) улаштовує з днем 28. листопада курс для громадських писарів. Просьбу за приняття на цей курс треба вносити до свого Повітового Виділу найдалі до 25. жовтня. В Повітовім Виділі можна також дістати всякі докладні пояснення. Варто, щоби якнайбільше наших людей перейшло ті курси.

—o—

Не вмію читати ні писати а хотять мене королем обібрати

Так може сказати собі один польський осадник з Угриньковець, якого окружна виборча комісія в Тернополі іменувала предсідником комісії в сусіднім селі Хартонівцях, пов. Заліщики, де нема ні одного Поляка. А він бідачисько взяв виборчі «акта» в пазуху — тай пішов орати, бо не вміє читати ні писати. А членом комісії іменувало старостра А. Шушкевича, який ще тому два роки вмер! От які «геци» зачинають виробляти з виборами. Анальфабетів і померших іменують членами комісії! А що буде далі?

Що порабляють „Стшельці“

Коли відділ «стшельців» сідав до поїзду в Кутній (на Поморю), аби їхати на зїзд до Торуня, котрийсь «стшелєц» почав стріляти з ваґону. Одна куля вцілила телеґрафіста А. Моравского і він умер в лічниці.

ТРИ „СТШЕЛЬЦИ“ БАНДИТАМИ

«Ґазета Варшавска» пише, що варшавський суд засудив чотирох «стшельців» (Сверґоцкого, Пєховского, Тшаску і Янковского) на 3 роки тюрми за напад і грабунок. Вони сиділи на розправі в «стшелєцких» мундурах, гадаючи, що це їм поможе.

ПЯТЬДЕСЯТЬ ЛЮДА ЗГИНУЛО на вуздохоплаві

Великий анґлійський бальон—воздухоплав, збудований на взірець німецьких «Цепелінів» під назвою «Р. 101» вилетів минулої суботи з Льондону до Індій. Коли перелітав через Францію, над містом Бове звалив його вихор з дощем на землю. Воздухоплав запалився від вибуху моторів і згорів. Воздухоплавом летіло 58 люда, з того тільки 8 остало в живих, а 50 згоріло на вуголь.

Згорів між ними й анґлійський міністер летунства Тамсон і Майор Шот, що тому кілька літ перелетів був таким бальоном через Океан до Канади. Нещастя сталося в ночі, коли всі подорожні спали.

Арештували ще кількох польських послів.

Поліція арештувала ще кількох б. польських послів з опозиції. М. и. арештували в Катовицях на Гор. Шлеську б. посла Корфантого. Сталося це по розвязанню шлеського сойму, який счеркнув дещо з диспозиційного фонду шлеському воєводі, а ухвалений фонд дав під опіку не воєводі, але Воєвідській Раді. (Горішний Шлеськ, це одиноке воєвідство, що має автономію).

ФІЛЯ ПОЖЕЖ НА ПОМОРЮ

Польські газети доносять, що на Поморю тепер дуже ширяться пожежі. Під замітом підпалів арештують там господарів, бо підозрівають, що ті самі підпалюються, аби взяти асекураційну премію.

До складу і прикладу.

НЕ ПАДУ В РОЗПУКУ!

Вийшов я на чисте поле, став тай так думаю: — Що Ти муки перетерпів, мій рідненький краю!

Що Ти муки перетерпів, хрестів наносився, морем крови і сльозами Ти нераз обмився!

Скородили Тебе Гуни і вражі Авари, а потому Печеніги, Половці, Татари.

Скородила Тебе, Краю, всяка вража сила, та наново розцвітала широка могила.

Минилися Гуни й Обри, зникли ті Татари, розсипалися у порох люті яничари.

А Ти, Краю, знов пишався з новою Весною, гоїв Нарід свої рани й тішився Тобою.

Гей, ударте, в звучні струни, поети народні, Ви свій Нарід у розпуці звеселити годні!

Обізвіться всі Клябуки, Василі зі Сприні, най слухає того співу сумний Нарід нині!

Та не плачте, не ридайте, а вдарте піснями, нехай піде дужий голос попід облаками!

Та збудіть у тім Народі пригашену силу, най думає про ту Весну а не про могилу!

Та скажіть усім на голос, Ви, духа Владики, що лиш в болях і терпінях родиться Велике!

Заспівайте і не смійте руки опускати, най самітно не співає

Іван Сорокатий

Відгадка літ Івана Сорокатого.

Сів я собі у Неділю;;
  Взяв «Народню Справу»,
Що нового Сорокатий,
  Написав на славу.
  Ага! пише Сорокатий,
Скільки літ Му буде!
  Але пише: відгадайте
Цікавії Люде!!!
Гм!.. Думаю. Не єсть штука,
  Можна відгадати,
Подумав я — обернувся
  Тай почав читати.
  Як почалось теє лихо
В штирнайцятім року,
  З того часу вже минає
Шіснайцять півроку.
  А ще півтора додати
До того числа,
  То се буде половина
Вашого віка.
Тож маєте, любий Друже,
  Років трийцять пять —
Дай Вам Боже сто прожити
  І зла не зазнати!

Василь Шульган з Пристані

Нова українська партія

Часопись «Нова Зоря» містить комунікат, що 24. вересня відбулася у Львові політична нарада й вибрано Організаційний Комітет для підготовлення першого партійного зізду нової партії, яку на тій нараді рішили заснувати. Ця партія називалась би «Українська Католицька Народня Партія». Програма цеї партії ще докладно не відома.

—o—

ГОСПОДАРСЬКІ СПРАВИ

Пригадки роботи на Жовтень.

В обійстю. Продовжувати молотьбу. Направити, очистити і утеплити господарські забудовання і дах на хаті. Дбати за дрова на зиму.

На полю і в городі. Копати бараболі, буракѝ, моркву, ріпу, жати кукурузу, докінчувати посіви озимини. Переорати ґрунт після зборів окопових.

В стайні і хліві. Зимові забудови для домашних тварин утеплити загатами. Для цього можна вжити: бараболиня, перею, хопти, маковиння, листя з дерев, конопляної полови то що. Вигребати начисто гній і дати нової підстилки. На підстилку є найліпші: трачиння, солома з ріпаку, гірчиці, маку, бобаків (на насіння), соєня, перей, листя то що.

Худоба, коні. Почати привчати худобу до зимової сухої паші. По укінченню робіт зменшити денну давку корму. Корів виганяти пасти, як зійде сонце і пропаде роса, особливо, коли будуть морози. **Глядіть, щоб худоба не поликнула цілої бараболі або бурака.**

На сіножатях. Очистити стокові рови. Де ще не пізно, угноїти томасиною, каінітом.

В садку. Зібрати пізні овочі. Переорати сад. Угноїти його, як ми писали: обмастити дерева вапном з синім камінем і глиною. Пообрізувати сухі гиляки. Прочистити ягідні кущі. Садити щепи.

В пивниці. Очистити і викурити пивницю. Позабивати діри глиною з вапном і шклом від мишей.

В хаті. Шаткувати капусту, маринувати опеньки, рижики, варити повила і мармоляду хочби з бураків. Лущити і сортувати фасолю на продаж. Побілити хату, хто ще не вспів. Заставляти дітей пильно вчити свої задачі.

—o—

Добра думка.

Дня 28. серпня 1930. говорив Др. Ваньо з Золочева на районовій нараді в Краснім про будову районових селянських спілкових млинів, районових магазинів на скуп і склад селянського збіжжа і про пекарні.

В своїм рефераті остеріг селян і вказав на теперішні часи, серед яких котимося нестримно у пропасть зубожіння і поневолення.

Др. Ваньо піддав велику думку селянам: організуватися в районові млинарські спілки і руслом сильної організації побороти нечуване обезцінення селянських продуктів і довести ті ціни до висоти цін фабричних продуктів.

Бо візьмім під увагу селянські продукти. Оден корець пшениці платять жиди селянинови 26 зол. а хліб з цеї пшениці продають за 90 зол.!

Деж тут справедливість? Вони не орали і не збирали, не мали жадного ризика, як град, туча, посуха, гниль, ржа, снітий, мушка і т. д., як це має селянин, лише готову пшеницю змололи і хліб спекли і вже тільки заробили! Таке діється зі всіми господарськими продуктами.

Тому і не диво, що такі промисловці носять черева вище носа, а ми селяне пухнемо з голоду і холоду, бо все мусимо продати за безцін, щоби сяк-так полатати конечні видатки і податки.

Цих 90 зол. за корець пшениці належиться безперечно нам, бо коли ми вміємо випродукувати дорідну пшеницю і инше збіжжа, то чому не зумілиб це змолоти в спосіб промисловий, та хліба і булок спекти? Це є, здається, много простійше і лекше, від самої управи збіжжа на ріллі!"

Др. Ваньо вказує вибирати осередки, під будови млинів, що є окружені шістьма і десятьма селами довкола себе. Це булиби так звані райони.

Тому і не тяжко приходилосяби такому сильному районови побудувати порядний моторовий або водяний млин. І цей кооперативний млин не дармувавби, бо такий район достарчивби без перерви, збіжжа на переміл.

Це бувби промисл без ризика, а доходами з млина можна побудувати районовий маґазин на скуп і склад селянського збіжжа і пекарню. З цеї пекарні бралиби кооперативи даного району печиво до розпродажі по селах.

З цих доходів можна також закупити для селів даного району всякі рільничі машини, а то моторові молотілки, сіварні і т. д. Дальше, цими доходами можна побудувати районову школу промислову, де діти членів млинарської спілки училисьби ремесла і виховувалисьби на порядних ремісників і розумних громадян.

Тоді не треба булоби роздроблювати і так роздроблений ґрунтець на грядки, та обділювати ним дітий, щоби подібно, як ми, а може ще гірше на нім злиднували.

З хлопців вирослиби добрі ремісники, а з дівчат розумні господині. Вони організувалисьби в ремісничі спілки і закладалиби великі варстати, а згодом і фабрики.

Гаразд запанувавби тоді і в рільничім стані, бо ми свої продукти і сирівці самі на спосіб промисловий переробляли і корець продукту, як вище сказано, не за 26 зол. але за 90 зол. продавалиби. А що найважнійше, ми сталиби правдивими хліборобами на власній землі, бо скинулиби зі своїх карків жидівське тягло, яке нам так дуже дошколює.

Велика думка Др. Ваня будувати районові селянські спілкові млини най припаде кождому українському селянинови до серця і най кождий добре собі тямить, що не треба жаліти останніх гроший хочби і на великий уділ, коби лише двигнути з місця будову такого млина в своїм районі.

Це булаби найкраща дорога до добра, до культури і до визволення з біди, це бувби перший крок до Америки, яку ми на рідній землі самі собі створилиби.

Цею дорогою піддаю мої заміти широким масам українського селянства до чинної дискусії, яка буде поміщена у «Народній Справі».

Олекса Крит з Фирлеївки, коло Красного.

—o—

Хмелярам раджу плекати дівиву лікарську.

В «Народній Справі» ч. 39. прочитав я статтю, в котрій радять хмелярам замість хмелю управляти перцеву мяту. Думка ця є добра. Однак, на мою гадку варта булоби звернути їх увагу і на ще одну лічничу рослину, яка приносить неменшу користь як мята, хотяй праці вимагає троха більше.

Маю на думці дівину великолисту (царська свічка). З цею рослиною я робив досвіди і вони дали гарний вислід: 200 м.2 принесли мені 60 зол. зиску мимо того, що платили мені тільки по 3 зол. за 1 кґ. (в минулому році я брав по 8 зол. — в «Пляметіні», Рутовського 16., Львів). Мушу додати, що я її посадив на ґрунті, котрий вже 4 роки не бачив навозу; гадаю, що на унавоженому можна булоби зібрати три рази стільки.

Дівина розмножується з насіння. Висівати найкраще при кінці липня або навіть на весну; треба тоді часто підливати, бо потребує багато вохкости, щоб скільчитись. Сіється в рядки 40 цм. один від другого, при тім насіння мусить бути перемішане з піском в той спосіб, що береться 10 частей піску а 1 часть дівини. — За літо дівина підросте на стільки, що в осени можна її пересадити (дівина дволітня рослина) і так зіставити до слідуючої весни. На слідуючу весну треба раз просапати.

Вже від червня (другого року) починає дівина цвисти. Було до 3 метрів високе, що дня вкривається рясним цвітом ясно-помаранчевого кольору. Цвіт цей треба що дня збирати до кошів, не втискаючи його, і сушити. Збирається цвіт дуже легенько, а сушити можна на сонці, в сушнях, на дахах. Треба тільки розстелити його тонкою верствою; тоді він не чорніє (чорний тратить вартість) але затримує гарну жовту краску. Висушений цвіт треба переховувати в сухому місці, тоді він не почорніє.

Один чоловік може назбирати денно 2 до 2 і пів кґ. сухого цвіту. Збирати можуть навіть малі діти. Цвите дівина аж до морозів.

Власне цю рослину вартоби було поручити хмелярам і взагалі ширшому загалові наших селян.

Насіння дівини дуже дрібне, тому на 1 морґ вистарчить 10 дкгр. Його можна висівати на розсадник 50 м. (щоб не марнувати поля) і цеї розсади сміло вистарчить на цілий морґ.

Насіння можна набути в мене в ціні 2 зол. за 1 дкгр. Кошта пересилки оплачую сам. Насіння висилаю тільки за післяплатою. — Звертатись за ним найдальше до 16-го жовтня.

Всяких додаткових пояснень про управу дівини уділюю за надісланням значка за 50 гр.

Гринько Гунька

Убине-Задвірє почта Задвірє.

639 запомоги по 120 золотих

на суму 76.680 золотих

Кому призиаємо дальші запомоги від 633-ої до 639-ої?

633. Коваль Гринько, Богутин, почта Поморяни, пов. Зборів, корова впала 8. серпня 1930.
634. Лях Василь, Висоцко вижне, пов. Турка н/Стриєм, бик упав 25. липня 1930.
635. Михайлишин Гринь, Отинія, пов. Товмач, корова згинула 13. вересня 1930.
636. Рижий Яцко, Шпиколоси, пов. Золочів, корова впала 16. вересня 1930.
637. Дендерис Дмитро, Вільховець, поч. Хлібовичі, пов. Бібрка, корова впала 17. вересня 1930.
638. Якимович Федір, Туре, поч. Топорів, пов. Радехів, корова впала 25. вересня 1930.
639. Аронець Яким, Видинів, поч. Залуче, поч. Снятин, корова впала 28. вересня 1930.

Увага: Запомоги — по стягненню цілорічної передплати — вишлемо на руки мужів довіря до 14 днів від дня оголошення, оскільки до того часу не дійде до нашого відома яка важна причина, що моглаби спонукати нас поновно доходити правдивости випадку або відкликати котру з тих признаних запомог.

Кому не можемо признати запомоги?

Панько Василь, Ослави чорні, пов. Надвірна, корова впала 29. вересня 1930, а передплату мав заплачену лиш до 31 січня 1930. і не відновив отже в часі випадку не був уже передплатником.

Хто хоче знати,

що це є,
прочитає в „Золотім Колосі"
на 1931 рік, на стор. 154.

Дешева і смачна мармоляда з бурака

Про виріб мармоляди з садовини докладно ми написали в календарі «Золотий Колос» на 1931 рік стор. 146. Нас питають, як робити мармоляду з бураків. Отже подаємо, що варення мармоляди з бураків мало чим ріжниться від варення її з овочів. Перечитайте собі в календарі статтю про виріб мармоляди і запамятайте лише слідуюче: мармоляда з бурака вариться мішана, тобто варите її не з чистих цвіклових бураків, а даєте до того троха яблок, чи сливок в такім приблизно відношенню: 10 кільо яблук, 20 кґр. бурака, 5 кґр. гарбуза. Цукру треба давати меньше, як при вареню з яблук і сливок, на половину.

Тому що ця мармоляда буде неціпка то до неї треба додати трошка желятини. Дається її, коли мармоляда вже доварується. Крім буряка до цієї мармаляди можна давати гарбуза і картопляної патоки.

Спробуйте варити дешеву мармоляду.

—о—

Помірко Волод.
абс. мед. вет.

ПРО РАТИЦІ В КОРОВ.

Подібно, як копито коня, так і ратиці худоби рогатої вимагають старання і то тим більше, бо худобу держиться звичайно в стайнях загноєних. В таких умовинах приходить до ріжних хоріб ратиць, як гниття пяток, боляків поміж ратичних і ропіння. Аби того не було і аби не довести до загибелі худоби, треба щоденно усувати гній, нагромаджений на пятках і поміж ратицями. Конечним є час від часу ратиці обливати розчином креоліни (2 ложки на 1 літру води). Найлекше очистимо ратиці зимою, коли будемо перепроваджувати худобу по снігу, а літом полокати ратиці зимною водою в часі поєння при керниці. Рогата худобина не має відповідного руху і не може стерти собі наростаючого рога, тому требаби два рази до року ратиці відповідно скорочувати. Коли у худоби того не робимо, то ратиці виростають деколи дуже великі. Тоді надмірно обтяжені пятки, виломлюються ріг, приходить до гнилого запалення ратиць, виступає кульгавка така сильна, що корова не стоїть, лиш все лежить. Обтинати за великі ратиці треба кліщами або долотом, а ногу корови треба оперти о пень.

—о—

Ветеринарні поради.

Цего тижня вислали ми ветеринарні поради на такі адреси: Ол. Бандура Серники Середні, Лесь Балко Мости Великі, А. Цюк Підшумлянці, М. Павлюк, Вербовець.

Три поради містимо:

П. К. Сколашів: Ялівка покривана чотири рази без наслідку. Ялівка Ваша терпить на надмірний половий гін. Радимо перед покриттям пустити кров. Пускайте кров тільки з шиї і то 1 літр.

—о—

В. Л. Жолобок. Свиня по поросятах, не хоче їсти. Купіть своїй свині в аптеці 5 дека гіркої соли, в дома зробіть з муки і тої соли густе тісто і дайте то зїсти, а коли не схоче їсти, то палицею відхиніть свині рот і наложіть тіста того на язик, а вона тоді зїсть. Потім не давайте через оден день свині їсти лиш пити й то воду з ґрисом, та не держіть в хліві, хай богато бігає.

—о—

Гр. Ч. Срібно. Корова дає гірке молоко. Гірке молоко у корови походить з поганої, недоброї, зіпсутої паші, або з не здорового, гнилого окруження. Змініть пашу, вибіліть стайню, повимивайте всяке знаряддя в стайні — як також мийте вимя корови перед доєнням, посудину до якої доїте і в якій держите молоко, а певно молоко буде добре.

—о—

(Від цего числа порад уділяє абсольвент мед. ветерин. В. Помірко).

—о—

Відповідь на запитання

Де можна дістати насіння конюшини інкарнатки і инших?

Всіляке насіння ріжних конюшин, трав, городини можна дістати в кождому Повітовому Союзі Кооператив. Коли там нема, то у Львові в **Спілці Укр. Аґрономів**, вул. Собеского 28. або в **Центросоюзі**, Львів вул. Зіморовича 20.

Де можна дістати щеп? Добрі щепи до саду продають: **Господарська Школа в Милованню** п. Стриганці, — і у п. **Терпеляка**, Городниче заведення **в Галичі.**

Де можна дістати насадових яєць курий, гусий — у Львові в **Спілці Укр. Аґрономів.**

Жадайте цінники від зазначених фірм і про ціну на все довідаєтесь.

Читайте „Золотий Колос" на стор. 48.

ШТУЧНО ЗАПЛІДНЮЮТЬ ХУДОБУ.

Здавна призадумувалися люди над тим, що природне паровання худобини є для богатьох господарів і не вигідне і дороге, а до того неодну самицю треба парувати й кілька разів, заки заплідниться. Невигода також у тім, що один самець вистарчає звичайно на мале число самиць а з парованих самиць заплідниються звичайно лише 30 до 50 штук на сто.

І почали знавці ветеринарії думати про штучне заплідновання звірят. Ще тому 50 літ почали тим чином заплідновати псів і це мало добрий успіх. Пізнійше почали пробувати штучно заплідновати корови й кобили. І показалося, що таке запліднення кобил і рогатої худоби є можливе і дуже корисне, а при тім переконалися, що лекше заплідновати клячі, як корови.

Штучне заплідновання роблять так, що спеціяльним приладом беруть у самця сімя й заплідноють ним самиці — також при помочі спеціяльного лікарського приладу. Користи з цего великі. Передусім тою кількістю сімени, що при звичайній злучці витрачає самець, прим. кінь, за одну сполуку, вистарчає при штучнім заплідненню на десять самиць, — а з заплідненої тим чином сотки самиць родить молоді не 30 до 50, але 60 до 80 самиць! Отже при штучнім заплідненню один самець вистарчає для запліднення такої скількости самиць, що до цего при природнім паруванню потрібноби було принайменше пятнайцять самців! А тому таке заплідновання виходить дешевше. Так штучно заплідноють головно кобили в деяких західних краях, а також від недавна пробують цего способу на Московщині, Україні й Криму. (Також у Львові). Молоді, що родяться з такого запліднення, бувають часто ще кращі, здоровіщі від тих, що знайшлися по природнім заплідненню. Не знати ще тільки, чи така штудерація не пошкодить в будучности тим самцям і самицям.

—о—

ОДНА З ПРИЧИН ДЕШЕВИЗНИ ЗБІЖА

Одною з не малих причин дешевизни збіжа є те, що більшовики вивозять до Америки й до Анґлії дуже богато пшениці (головно з України) й продають те збіжа за границею ще на чверть доляра дешевше, як коштувала управа того збіжа!

Цего літа вислали більшовики чверть міліона сотнарів збіжа до Анґлії, а около міліон сотнарів до Америки, а ще думають вислати 3 міліони тон!

Населення тих країв дуже противиться тому і жадає замкнення границь для збіжа з Радянщини, бо воно обезцінює продукти місцевих рільників і є причиною нужди.

Отак то більшовики вміють торгувати збіжам, коли населення більшовицьких републик само не має хліба. Як більшовики далі будуть вивозити збіжа, то воно і в нас ще більше буде дешевіти.

Що по чому?

Львів, дня 6/X 1930

Обороти на збіжевій біржі слабі. Збіжжа сильно потаніло. Зацікавлення фасолею. Конюшина потаніла.

ЗБІЖЖА

(Ціни за 100 кґ. на стації залад. Підволочиська). Пшениця двірська 24 – 24·50 зол., селянська 21·75 – 22·25 зол. Жито двірське 15·50 – 16 зол., селян. 14·75 — 15·25 зол. Ячмінь 15·25 — 18 зол. овес 15 — 15·50 зол., кукурудза румунська 25 26 зол., фасоля біла 35-40, кольорова 35·36 зл., горох пів Вікторія 24·50 — 26·50 зол., горох звичайний 18 — 20 зол., гречка 20 — 20·50 зол., ріпак оз. 39 — 40 зл., лен 48 — 49 зол., конюшина червона 130 — 140 зол., мак 72 – 82 зол., бобик 21 – 22 золотих.

Тіж ціни в дрібній продажі 2 – 3 зол. вищі.

НАБІЛ

Маслосоюз платив в дні 6.X. кооперативам: за масло експорт 1 кґ. 3·70 — зол. десерове — 3·70 зол. літра молока — 29 сот. літра сметани 1·40 з, копа яєць 11 — зол.

СІНО І ПАША

Сіно солодке	8—14 зол.
Солома околіт	40—50 ґр.
ґрис житн.	8·50—9 зол.
ґрис пшен.	9·75—10·25 „
макухи льняні	31—32 „

ХУДОБА

(у Львові на торговиці)

Корови ріжної сорти	0·90—1·25 зл.
Воли товсті	1·00—1·20 „
Ялівки	1·20—1·35 „
Телята	0·75—1·90 „

Ціни за 1 кґ. живої ваги.

ЯК ПИЛИП ЯРМАРКУВАВ.

Пилип повязав мотузками обом куркам ноги і поклав в бесаги. Діти в оден голос заплакали, бо в них більше ніякої худоби не було, лише цих дві курочці. Тепер остались самі в порожній хаті. Та щож діяти, треба викупити зимову одіж, яку зафантували учора за незаплачену асекурацію, бо зима на плечах а не буде в що одягнутися.

Пилипови було неприємно іти з курми до міста, бо він ще з роду цего дробу не продавав, але не було кому, бо жінка запала в тяжку лежу.

Жінка наповідала Пилипови, щоби не потанив курий.

— Най дієся Божа воля — говорив він — не продавав я цего дробу зроду, тай як мені з цим сегодни поведеся, то не знаю, але йду. Що не до чоловіка, то не до чоловіка.

Як вже доходив Пилип під місто, то бачив, як жиди вкривали собою дорогу. Вони підбігали назустріч бабам, що несли на продаж кури і яйця, шарпали їх на всі боки, штовхали і не давали вільно перейти дороги. Баби відгризалися, як лише могли. Сипалися лайки і проклони. На дорозі счинялася баталія між жидами і бабами.

Пилип побачив, що і його така сама порція не обмине, і якось йому задрожало серце, а ноги делькотіли.

Та нарешті прийшло і до него. Жиди обскочили його скоренько з стисненими і синіми курочками, неначе десять років на него ждали, ві дібрали кури, щупають, дують в піря, натягають шкуру, смотрять на всі боки і ганять.

— Ну, що хочеш, ґаздо, за цих двоє. Ну — допікають жиди зі всіх боків.

— Не мнецкайте курок — просить Пилип — Я той чоловік, що торгуватись богато не люблю. Як хочете купити, то дайте по два золотих, за обі курці чотири золоті тай беріть, а як ні то не мніть задармо курок, не перевертайте.

Жиди глузливо зареготали Пилипа і стисли його ще ліпше: тягають, сіпають.

— Що таке говориш? Чотири золоті? А чотириста кольок? На гроші, на бери, бодай тобі в горлі стали.

Пилип наставив руку. Жидок кинув два золоті і курки зникли десь у мить.

— Що ти мені даєш? Я не беру тільки, верни сюда курки. Мені дадуть в місті чотири золоті. Де курки?

Жидок плюнув і подався поквапно за другими жидами. Але Пилип спаленів гнівом на таку обиду і напасть і скочив за жидом та вгрів з всеї сили кулаком по голові, аж жид закрутився і захитався. Та невспів другий раз повторити, як вже опинився між кагалом жидів.

За чверть години, Пилипа пяного від жидівських кулаків, закровавленого, жандарі повели до кріміналу, будьто за то, що бється по дорогах. Отак бідолаха поторгував.

Андрій Чурило.

Читайте „Золотий Колос" на стор. 176.

Відвічальний редактор: ЛЕВ ЧУБАТИЙ

З друкарні Щ. Беднарского в піднаймі „Промислу Графічного" Львів, Ринок 9. Телефон 76-14.

Видавець: ІВАН ТИКТОР